

Kadar gorè potujejo . . .

Povest od sovraštva in ljubezni.
Spisal Karl Bienenstein.
(6. nadaljevanje.)

Brez pozdrava in zamišljeno sta odkorakala Požurnik in njegov sin.

»No«, je vprašal Baštelj s smehom, ko je zagledal resna obraza možov, »ali je bil zelo prijazen, Zagorjan?« — »Zdaj ne govorimo več o temu, je odločil kmet resno; »kar imate za povedati, prihranite si za sodnijo«.

Zagorjan tudi ni dolgo s tožbo čakal. Ko jo je Požurnik dobil, vpregel je takoj konja pred štajerski voziček in se odpeljal v sodniško mesto. Tam je sporočil celo zadevo nekemu odvetniku, ki mu je izjavil, da Zagorjan sploh nima nikakršne pravice do kakšne odškodnine. Z veseljem obrazom je zapustil Požurnik odvetnika. Ko je stopil iz hiše, skril se je na drugi strani ceste v hišini senci neki mož. Ko je bil Požurnik že daleč, mrmral je mož: »Aha, to moram pač Zagorjanu povedati, da se bode znal potem ravnati.« Ta mož je bil neki mladi kmet, ki je prišel vsled pijančevanja in igranja na rob propada; sovražil je Požurnika zato, ker mu ta ni hotel za večjo svoto dober stvar. Zdaj je upal, da bi napravil kmetu vsaj nekaj neprijetnosti.

To je tudi dosegel. Komaj je Zagorjan izvedel, da si je vzel Požurnik odvetnika, ko je prišel že v mesto in pridobil nasprotnika za svojo stvar. Tako je prišlo srečno do tega, da se je pisarilo za telico, cele pole in da se je vlekla obravnava do spomlad. Živina je bila že zopet na pašo prignana in še vedno ni bilo konec tožbi.

Medtem je umrl dosedanji okrajni sodnik in na njegovo mesto je prišel novi, ki je bil zelo resen in je hotel vse tožbe hitro rešiti. Le-ta je naročil komisijo, ki je imela na lici mesta preiskati, kako se je stvar zgodila in katerega zadene krivda. Povabilo se je tudi posle kmetov, ki so bili takrat navzoči. Požurnik se je obnašal mirno in dostojno, Zagorjan pa sovražno, tako da ga je moral sodnik večkrat k redu poklicati. Potem je prišlo do končne razprave. Ker je prišla komisija do prepričanja, da je bilo le Zagorjanovo nezmiselno zbijanje po živini vsega krivo, izgubil je Zagorjan tožbo v polnem obsegu; moral je biti celo zadovoljen, da ni plačal vse troške, temveč samo svoje.

Zagorjan je bil vsled obsodbe zelo razburjen. Več kot 300 goldinarjev ga je tožba koštala in zdaj je zmagal sovražni Požurnik. Psoval je v krčmi čez sodnike in advokate in kmetje so se mu pričeli izomikati, ker jim je bilo njegovo psovanje neprijetno. Odslej pa je bil vedno v Zagorjanovi družbi oni mladi propadli kmet Joža, ki ga je pravzaprav v celo tožbo nahujskal.

IV.

Po tožbi je prišla zopet spomlad. Najprej je divjal spomladni vihar, ki je vrgel z velikansko pestjo snežene plaze v dolino ter spremenil gorske potoke v divje reke. Potem pa je prišlo solnce in povsodi so cvetele vijolice in v gozdu se je čulo petje ptice.

Kmalu naj bi binkoštni zvonovi zvonili; Požurnik se je že pripravil, da pošlje živino na planino, ko je Baštelj zbolel in se vlegel v postelji. Zdravnik je delal resni obraz in povedal Požurniku naravnost, da so Bašteljevi dnevi štet.

Kmalu je opazil to tudi Baštelj sam, kajti z vsakim dnevom je postal slabši. »Moj Bog«, je dejal enkrat svojemu gospodarju, »zdaj je prišel tudi zame čas. Meni ni nič zato. Enkrat mora priti in star sem že dovolj. Samo to me jezi, da sem si za umiranje tako neumni čas izbral. Ravno zdaj, ko bi morali na planino! Vedno sem si želel, da bi zgoraj na planini umrl, da bi zameg imeti krasni razgled po Božjem svetu. Pa ne bode tako. In to je še boljše. Mrliča iz planine doli nositi, ni tako lahko. Ali kaj-ne, kmet, kadar ležim v grobu, mi pusti napraviti križec? V moji postelji leži nogavica in v nje 80 goldinarjev prihranjenega denarja; polovica spada župniku, da mi bere mašo. Polovica pa za južno tistim, ki bodejo šli za pogrebom. Za križ pa nič ne ostane. Kaj-ne, da ga ti postaviš?«

Požurnik je obljubil svojemu zvestemu pastirju celo železni križ; to je tega tako razveselilo, da so mu postale oči mokre. »Zdaj pač rad umrem«, je dejal in čez par dni je res oči zaprl, brez da bi se mu še enkrat odprle. Požurnik je pustil svojega pastirja, katerega zvestoba je bila nepozabljiva, z vsemi častmi pokopati in je plačal še ostale troške.

Ali kdo naj bi zdaj Bašteljevo mesto na planini izpolnil? Kozi pastir je bil še premlad in drugega pastirja ni bilo v spomlad dobiti. Tako ni preostalo Požurniku drugega, nego da odpošle svojega sina na planino. Ta sicer pri temu ni imel veselja, ali izprevidel je potrebo in se podal. Na ponedeljek po pogrebu se je imelo na planino odpotovati; Toni pa je porabil nedeljo, da vzame od Rozike slovo. Med mašo je zašepetal Roziki preko not: »Pridi popoldne gotovo k nam, jutri moram na planino.« Rozika se je vstrašila; medtem ko je bil njen glas vedno čist, bil je danes žalosten, tako da jo je učitelj večkrat pogledal.

Popoldne je prišla v cerkev in potem jo je spremljati Toni kočček pota proti domu.

»Dolgo ne morem s teboj, Rozi«, je rekel fant, »imam doma še mnogo pripraviti.« Z mokrimi očmi ga je pogledala in rekla: »Kaj bodeš zdaj vedno počela?« — »Glej, Rozika, ne smeš biti tako žalostna«, jo je tolažil; »saj bode trajalo samo pol leta; koliko jih je, ki se morajo za dalje časa ločiti.« — »To je že res«, je odgovorila, »ali ti imajo vsaj enega človeka, s katerim zamorejo govoriti. Ali jaz, — jaz nimam nikogar. Jaz nimam nikogar kakor tebe, Toni!« — In zajokala je ter pritisnila svojo glavo na njegovo ramo. On pa ji je

božal mokro lice ter jo tolažil: »Glej, bodi pametna, Rozika«. Vedno je ponavljal te besede, dokler se ni izjokala in postala mirnejša. Potem jo je stisnil še enkrat na srce ter ji poljubil solze iz mokrih oči. »Ne pozabi me, Rozika, ne pusti se od mene odgovoriti morda od tvojega očeta.« — »Toni, ne govori tako!« — Zopet sta se objela, v dolgem poljupu sta goreli usta na ustih in potem sta se poslovila. Zalosten je šel Toni proti domu. Rozika pa se je vsedla v zagorskem gozdu v mah in neprenehoma so tekale njene solze.

Drugi dan je šel Toni z očetovo čredo na planino. Ko je prišel na mesto, kjer se je vidlo onkraj dolinice Zagorjanovo posestvo, zaviskal je močno v pozdrav. Dva para oči sta se obrnila proti njemu; prvi par polu ljubezni in žalosti, drugi poln sovraštva ter jeze.

Zadnji par oči je bil Zagorjanov. Odkar se je zavrnilo tudi njegov priziv proti sodbi, se je hudo spremenil. Ni več v gostilnah psoval in vpil, ni se več ponašal, da bode Požurniku in njegovemu advokatu že pokazal, kdo ima prav; ali vedno je bil zamišljen. Pri delu in v prostih urah, vedno je bil v njegovih očeh izraz krvavega sovraštva. Premišljeval je edino to, kako naj bi se na Požurniku maščeval. V možganih sovražnega moža se je rodil načrt za načrtom in semtertja se je sam prestrašil teh načrtov. Ali vedno globokeje je prišel v te misli. Maščevanje je moral imeti, za vsako ceno. Odršenje bi bilo zanj, ko bi mu sodnja malo pravice priznala; ali ko je prišlo naznanilo, je videl, da je tudi v zadnji instanci propadel in zopet je pričelo nemirno iskanje načrta za maščevanje.

Končno je našel taki načrt. Pogovoril se je natanko s kmetom Jožom in sklenila sta, izvršiti načrt v eni prihodnjih nočij. Nevarnosti ni bilo, kajti Joža je bil pripravljen, da dokaže alibi Zagorjana tudi s prisego.

Krasni junjski dan je šel h koncu. Samskagora je izgledala kakor polagoma umirajoča baklja; potem pa se je dvigala v temnih sencih s svojimi skalami v zvezdnato-svitlo nebo. Velika in svečana je ležala noč čez tih planinski svet. Ničesar ni bilo slišati, nego zvonjenje živine ter žalostni klici nočnih ptic.

V pastirski koči na Požurnikovi planini so sedeli trije možje v prijaznem govorjenju: Toni, kozi pastirček in gozdar grofa Hornsteina, ki je imel lovsko pravico na Požurnikovih gorah.

»Ako premislim, kako pasjo službo sem preje imel, potem se mi zdi, da sem zdaj v nebesih. Ne samo, da sem tukaj samostojen in da ni nobenega sitnega nadgozdarja, glavno je, da je revir tako miren. Že 3 leta sem tukaj in še nisem nič o divjih lovcih čul. Jožatu sicer ne zaupam dosti, mislim da položiti semtertja kakšno zanjko.« Tako gozdar.

Ne brez ponosa je odgovoril Toni: »Ja, tudi naš župnik pravi vedno, da ga to zelo veseli in da se nič ne pripeti, kakor v sosedni vasi, kjer vidiš vsak hip orožnike z bajoneti.«

Tako so govorili moške nadalje, si pravili stare in nove povesti, pili izvrstno slivovko, katero je prinesel Toni seboj ter kadil iz pip, da se je vil dim v težkih valovih po koči. Potem je pogledal gozdar enkrat na svoj uro: »Vraga, deset je že skoraj«, je dejal »zdaj pa gremo spat«. Medtem ko je gozdar po lestvici na mrvo šel, zaprl je Toni vrata ter se vlegel s pastirjem v enostavne postelje. Toni še nekaj časa ni mogel zaspati in njegove misli so odhajale skozi nočni mir k Zagorjanovi hiši. Ali Rozika tudi že spi? Ali se tudi njega spominja? Kaj neki zdaj ob nedeljah dela? — Iz teh misli se je vzdramil Toni vsled nekega poka. To se je glasilo kakor strel? Hitro se je Toni dvignil in poslušal. Zdaj je čul tudi iz mrve gozdarjev glas, ki je vprašal: »Toni, ali že spiš?« — »Ne. Ali si tudi kaj čul?« — »Seveda sem čul. Zdelo se mi je kakor strel.« — »Meni tudi. Zdaj moram pogledati.« — »Počakaj. Takoj prižgem luč.« — »Ne, nič luči«, je zaklical gozdar; »našel bom že doli. Tako ga lažje dobim. Ako vidi luč skozi okno, mi preje pobegne.« — Takoj nato je zaropotala lestvica in priredno je stopal gozdar doli. »Zdaj bodo tukaj tudi začeli. Ali tege lumpa moram dobiti.« — »Izpustim te zdaj pri hlevu na prosto«, je rekel Toni; »vrata koče preveč ropotajo, bi te takoj kdo slišal. Gozdar je vzel puško in šel za Tonitom skozi hlev na prosto. Tukaj pa sta oba obstala, kajti čudni glas je zadonel; bilo je kakor tuljenje govede ali na smrt ranjenega jelena. — »Kaj pa je to?« je zašepetal Toni in prijel gozdarja za roko. Zopet se je začel oni glas in Tonitu je šlo mrzlo čez hrbet. — »Mislim, da je to goveda«, je rekel gozdar; »jelen tuli drugače.« — »Na živino vendar ne bode nikdo streljal. Ta se vendar loči od jelena.« — »Pojd z mano«, je rekel gozdar; »daleč ne more biti, k večjemu 10 minut. Pogledaj!« — »Dobro, le trenutek počakaj; vzamem si sekuro, kajti ne ve se nič.«

Gozdar z nabit puško, Toni pa s sekuro, tako sta korakala skozi mračno noč v smeri, kjer se je čulo čudno tuljenje. Vedno bližje sta prihajala in vedno bolj previdno korakala, da se ne bi izdala. Zdaj sta opazila nekaj belega, kar se je gibalo na tleh in ko sta hitro tja skočila, stala sta pred komadom mlade živine, ki se je valjala po tleh in tulila. »Sveti Bog, kaj pa se je tukaj zgodilo?« je zavpil Toni in vžgal je užgalico. Tudi gozdar je gledal začuden in pokazal na neko mesto ter rekel: »Ustreljena je telica; poglej tukaj je prišel strel.« Užgalica za užgalico je vsplamtela; s tužnimi očmi je gledala žival na moža, ki sta rano preiskavala. »Tu ni nič več za napraviti, prijatelj«, je rekel gozdar. »Strel je šel v pljuča ne daleč od srca. Ozdravi ti telica nič več, pa napravi kar hočeš. Najbolje je, da jo ne pustimo več trpeti. Ako ti je prav, jo pokončam.« — »V Božjem imenu«, je rekel Toni, ki je izprevidil, da ima gozdar prav. Le-ta je pokleknil telici na vrat ter jo usmrtil z gozdarskim nožem. Še enkrat se je izegnila in potem je bilo končano.

Tonitu so stopile nehotè solze v oči. Žival ga je tako žalostno pogledala in bolelo ga je srce, kakor da bi umiral človek. »Tako«, je rekel gozdar; »tega, ki je to naredil, danes seveda ne dobimo. Kajti ta naju je videl. Torej ne preostaja drugega, nego da greva domu in pustiva telico za zdaj tukaj ležati. Proč nositi jo itak ne more in se danes tudi ne upa.«

Ali kdo naj bi bil zločinec? Premišljevala sta, ko sta korakala proti domu. Vedno nevarnejše se jima je dozdevalo, da je bil to kak divji lovec. Prvič sploh teh ljudi na Samskigori ni bilo, drugi bi tak divji lovec vendar telico od jelena razločil, tretjič sploh jelena niso tako visoko prihajali. Storilec je moral imeti namen, da ubije žival. Ali kdo? Doma sta poklicala pastirja in mu povedala novico. Le-ta je poslušal moža in nakrat dejal: »Mislim, ako je hotel to kdo našemu kmetu nalašč storiti, potem je to Zagorjan«. Presenečeno sta pogledala oba moža fanta. Gozdar je poznal razmerje, ki je vladalo med Požurnikom in Zagorjanom in zdelo se mu je, da je pastirjevo mnenje opravičeno. Ali Toni je fantu rekel: »Ne govori tako neumno«. V srcu pa je bil Toni prepričan, da je Zagorjan storilec. Ali hotel je zabraniti, da bi prišla od njega gotova obtožba proti očetu Rozike v dolino. Odločen pa je bil, da stori vse, da dobi storilca. In ako bi ga dobil, Zagorjana, potem bi mu ne zaprinesel, tudi zaradi Rozike ne. Kajti pri takih zločinih se mora ponehati vsaki obzir.

Rano zjutraj je šel gozdar v dolino, da sporoči Požurniku nočni dogodek. Gledal je na tla, da bi našel kakšni sled storilca, ali ničesar ni bilo videti.

Ko je Požurniku nesrečo povedal ter mu tudi svoj sum izrazil, je ta trdo rekel: »To se ne sme reči, ako se ne ve gotovo. Bodi tako prijazen, gozdar, pošlji enega hlapca k orožniku, da naj takoj k meni pride. Zdaj pa grem na planino, da dobim žival doli«. Prihodnjo popoldne so prinesli mrtvo telico na Požurnikovo posestvo in kmalu potem je prišel tudi orožnik. Pustil se je vse povedati in zdaj je tudi Požurnik rekel, da smatra Zagorjana za storilca.

Orožnik je obiskal planino in šel potem k Zagorjanu. Vprašal je starega hlapca, kje da je bil gospodar predvečerjem zvečer. — »Kmet? Predvečerjem? Hm — aha, z Jožom je bil in šel malo z njim.« Kdaj je prišel nazaj, tega ni vedel hlapec povedati.

Ko so izpraševali kmeta Jožeta, je ta povedal, da je bil Zagorjan do 10. ure pri njemu, ker sta se pogovarjala zaradi neke kupčije. Na konci je vprašal Joža svetohlinsko, je-li Zagorjan kaj naredil. Orožnik ni odgovoril in je šel zopet k Požurniku ter mu povedal uspeh poizvedb. Ko je ta čul, da je Joža Zagorjanova priča, vedel je takoj, da s sodniško tožbo ničesar ne opravi, ker bi se propali kmet tudi pred krivo prisego ne strah. Zato sta bila ta dva zdaj vedno skupaj! Tako daleč je prišel torej že Zagorjan! Ali plačlini dan bode prišel. S to mislijo se je Požurnik tolažil.

Drugo nedeljo so govorili v krčmi edino o ustrelijeni telici. Vsi so bili prepričani o Zagorjanovi krivdi in so ga obsojali. Vsem se je zdelo nenaravno, da zamore jeza človeka tako daleč zapeljati. In celo tisti, kateri so Požurniku še vedno njegovo naznanilo zamerili, obrnili so se zdaj od Zagorjana.

(Naprej prihodnjič.)

„Stajerc“

je najprimernejši list za inzerate. V »Stajercu« objavljena

oznanila

o trgovskih zadevah, o obrtniških stvareh, o prodaji in nakupu zemljišč, hiš itd. sploh vsako oznanilo, ki se naj čimbolj v javnosti razširi, — imajo

polni uspeh,

kajti »Stajerc« je najcenejši in najbolj razširjeni list na Štajerskem in Koroškem.

Vsako inzeriraj v »Stajercu«!

Gospodinska šola v Ptuj.

Na naš oklic glede ustanovitve kuharske in gospodinske šole v Ptuj smo dobili že razna naznanila. Omenimo, da se vsrjšijo ti tečaji v prvi vrsti za kmetijske in krčmarske hčerkice, ki so na 16 let stare. Namen šole je, izobraziti dekleta v najvažnejšem gospodinskem delu, to je v prvi vrsti v kuhanju, pranju, šivanju, pospravljanju itd.

Šola se otvori dnè 1. januarja l. 1908.

Občina mesta Ptuj je okrajnemu zastopu pri-pustila prostore na starem rotovžu, kjer se bode napravilo spalno sobo in gospodinske prostore.

Vodstvo te gospodinske šole je prevzela gospodična Johana Heršič, sestra pokojnega ptujkega prošta Heršiča. Poleg tega bodeta dajali poduk 1 kuharica in 1 šivilja.

Učni načrt je sledeči: Ob 6. uri zjutraj ostanejo dekleta, si kuhajo zajutrk in pospravijo sobe. Potem grejo 1 do 2 ure ali v cerkev ali pa na sprehod in to skupno pod nadzorstvom. Ko pridejo nazaj, prične kuhanje kosila; vse pripravljene jedi porabijo dekleta same; kar

bodejo skuhale, bodejo tudi jedle. Popoldne pospravijo zopet sobe. Potem prične poduk v šivanju. Obenem se bode podučevalo gladenje (peglanje) in pranje. Na večer bodejo zopet vse gojenke večerjo pripravile. Poleti bode tudi vrtnarski poduk.

Kdor želi, da bi njegova hčerka postala dobra gospodinja ali krčmarica, naj ne zamudi te prilike. Pogoji za sprejem so aledeči: Na mesec treba plačati 10 gold. in sicer 5 kron takoj, 15 kron pa pri vstopu. Katera je res prerevna, da bi zamogla to plačati, tej se bode pristojbina znižala. Poleg tega je treba, da prinese vsako dekle nekaj žrnjavca, putra, bučnega olja, krompirja, fižola, jajc in perutnine seboj. Vse druge potrebščine kakor postlje, kuhinjsko orodje, matrace itd. so že preskrbljene.

Kdor hoče svojo hčerko v to prepotrebno šolo poslati, naj to nemudoma naznani. Pridna dekleta bodejo v enem mesecu tečaj izgotovila. Naznanila sprejemajo: G. Jos. Ornig, župan v Ptujju (v pekariji), uredništvo „Štajerca“, pisarna okrajnega zastopa.

Ponavljamo še enkrat: Pošiljajte svoje hčerke v to šolo!

Somišljeniki!

Kdor se strinja z našim delom, kdor razume in ceni našo nalogo, kdor ni naprednjak le na jeziku temveč tudi v dejanju, ta mora biti član našega

tiskovnega društva

(Pressverein).

Vsak član tega društva ima posoditi društvo 10 deset) kron, ki se vrnejo in ki se tudi obrestujejo. Ta denar torej ni izgubljen, temveč se vrne na zahtevo z 4% obresti. Vsakdo ima lahko več deležev po 10 K, vsakdo pa vplača taki delež tudi lahko po obrokih (ratah).

Društvo ima namen zasiguriti gospodarski, denarni temelj „Štajerca“, povečati list čimbolj, da zamore odgovarjati vsem zahtevam čitateljev, izdajati vsako leto „Štajerčev koledar“, ki bode nudil več koristnega in zabavnega čitiva kakor vsi drugi koledarji, — sploh ima naše tiskovno društvo namen, delati za izobrazbo, poduk, gospodarsko zboljšanje, delati za osvoboditev ljudstva od zatiranja in bede. Vsakdo bodi član, kajti izobrazba edino nas vedno do boljše bodočnosti.

Na delo!

Vodstvo tiskovnega društva „Štajerca“ v Ptujju.

Dopisi.

Dobje pri Planini. Ravenski Kovaček je povedal, da v Dobjem zato tako dolgo ne razpišejo volitev, ker čakajo, da bo Pulko prej šel. Zakaj ste pa tako strahopetni? Župnik bo pa z prižnice kričal, se jokal, klical na pomoč hudiča, pekla, Boga, vero, ženske, Tonč bo letal od hiše do hiše. Toliko pomočnikov imate, pa se še enega človeka bojite; to je slabo znamenje. Župnik in njegovi ljudje dobro vedo, da so pri občini delali samo škodo, ali pa jo skušali napraviti in da je take ljudi treba pomesti. Pkari so sklenili, vse ni nič veljalo, če je bil Pulko proti. On je bil tudi vedno proti takim predlogom, ki so bili občini na škodo in je tako varoval občino še večje škode. Koga bode potem na pomoč klicali, ko bo prišel hudič in pekla pri ljudeh ob kredit? Dobra reč se sama pomeja, je ni treba ljudem siliti, kakor dela župnik s svojimi podrepaniki. Pustite ljudem čisto prosto voljo, naj si sami izberejo, kogar hočejo. Župnik se je enkrat grozil: če bote tega in tega volili, bote nearečni in goreče iskare bodo na vas letele. Vidite, pa se le ni nič takega zgodilo; torej je župnik spet lagal. Župnik pa ima tudi to grdo navado, da štenka ljudi zaradi večjega števila otrok. On se naj rajši okoli ozre po tistih duhovnikih, ki vedno pošiljajo svoje kuharice v Rim, in se sramujejo pripoznati, da so to njihovi otroci in še plačevati nečejo za njimi te kukavice. Če pa kdo svoje otroke pošteno zredi in odgoji, je pa vraga spoštovanja vreden. Hrastnik in župniški Salobir le povejta to fajmoštru. Greterč in Tonček pa bo za nekaj dni jago pustil, ker nima lovske karte. Slavna žandarmerija naj le celo zažvevato natanko preišče; potem pa bomo še mi ktero rekli. Lež ima kratke noge. Dobjanski možje.

Dobje pri Planini. Dopisunu „Slov. Gospodarja“, kateri pravi: „Derniač nam ne bo županoval“, naj služi v odgovor sledeče: Derniač je že županoval v Dobji mnogo let, da pa zdaj ne bo. je gotovo; pa še bolj gotovo je, da dopisun „Vurkelc“ nikdar županoval ne bo. Dalej kvasi in veje otrobe dopisun, da bi bil Derniač rekel: „Če imaš Pulkota rad, pa podpiši; kaj pa to pomeni?“ Mi pa prašamo: Gretača je rekla: kdor župnika Vurkelca razžali, ta žali tudi mene; kaj pa nek to pomeni? Ker si Vurkelc ne upa na nobeno vprašanje odgovoriti, bomo mu mi toliko bolj obsirno odgovarjali. „Štajerc“ Vam je v št. 47 javno predbacival, da izrabljate spovednico in prižnico v politične namene, da ustanovljate posojilnice, da ciganite ljudstvo za denar in berjno, da nočete hoditi bolnike prevaditi s sv. zakramenti, ako ravno je to Vaša sveta dolžnost, in Vas je končno tirjal, da odgovorite na vprašanje: Kje torej vera peša? Niste si upali na to vprašanje trohice odgovoriti, in tudi se ne opravičevati. Sveda ne, ker z vsakim pravičnim odgovorom morali bi svoja hudobna dejanja priznati. Z Vašo posojilnico se bahate, koliko vlog že imate; če je pa Vaša posojilnica tudi na zdravi podlagi, to pa nočete povedati. Mi pa Vam povemo, da prostovolne vloge še prav nobene nimate; če imate kaj gotovine v posojilnici, ste isto nasefali, in da je Vaša posojilnica na ravno taki podlagi ustanovljena, kakor je bila Vaša zavarovalnica „Union-katolika“. Kako vendar to, da se posojilnici niste dali ime: „Posojilnica — katolika“, ker so črnuhi do nebes visoko hvalili zavarovalnico „Unionkatolika“. No kaj pa je zdaj z „Union“, zakaj pa zdaj molčite? Zakaj pa ne poveste, koliki ljudi je „Union — katolika“ nafarihala in ociganila? Čez malo časa bomo Vas vprašali, kaj je z Vašo „Posojilnico — katolika“, in bomo rekli: Wer zultzt lacht, der lacht am besten, kdor se nazadez smeji, se najbolj smeji! Tistih 3000 K., katere ste izciganili od faranov, je menda tudi vloga v Vaši posojilnici? Tiste bojo dobili farani z obrestmi vred nazaj, kaj ne?? Vurkelc! ali poznate župnika Ilesič, kaplana Šlander in več takih? Le ti možaki so baje tudi posojilnice ustanovljali, ljudstvo hujskali, in obetali zlato in srebro, da bi njih hudobija ne prišla na dan. Ali Vam je tukajšni celo ugledni in pošteni gosp. nadučitelj od takrat trn v peti, ko je hudobija Ilesiča skoz tamošnjega nadučitelja prišla na dan? Zato sta predlagala z župnikom Tomažič, naj se tukajšni nadučitelj ex-offo prestavi??? Ne bo šlo, varala sta se, nista še na tako visoki stopnji, da bi vidva nadučitelje prestavljala. Ljudstvo govori in bo govorilo, pa ne vidva. Duobus certantibus, tertius gaudet. (Ako se dva prepirata, se tretji smeji.) Hahaha.

Dobje pri Planini. Kakor pes bres lajanja, tako ne more živeti župnik Vurkelc brez obrekovanja. V nedeljo je govoril s prižnice nekaj o krivopriječnikih in po svoje namigaval, ker drugega ne zna. Da bo pa lahko še več govoril in bolj namigaval, mu bomo pa nekaj povedali. Pred sodnijo sta imela o neki poštni reči izpovedati Vurkelčev hlapec Bernard in sedemletni fant Karl Gračner. Farški hlapec je pod prisego izpovedal, da je bil na pošti v petek in je vprašal, če je kaj za Matija ali Janeza Gračner. Povedal je tudi, da sta se z malim Karlom ta petek na pragu srečala in potem še pošto pregledovala. Kakor se je po izpraševanju doglano, je bil to predzadnji petek meseca avgusta. Da ta farški hlapec ni nikoli vprašal za pošto Matije Gračner, to stoji trdno, ali to naj bo na stran. Mali Karl je namreč pred sodnikom rekel, da je bil samo enkrat na pošti in sicer 24-tega. Katerega štirindvajsetega, to ni znal povedati, ali da sta s farškim hlapcem na cesti pošto pregledovala, to je vedel. Ko ga sodnik vpraša, kako ve, da je to bilo štirindvajsetega, ne ve fant odgovora in začne z jokavim glasom praviti: „Tega mi niso doma povedali, to so drugi okoli govorili.“ Ali najlepše še pride. Farškega hlapca petek je bil 23. avg., malega Karleka dan pa je bil čisto gotovo 24. avg. kakor je sam rekel in vendar sta oba en dan se srečala in še tistokrat na cesti pošto pregledovala. Modri Vurkelc, pa nam ti to uganko razvozla! Mi bi ti jo ročno. Škobernetov Rudl star 9 let je imel tudi tisti dan nekaj izpovedati. Sodnik ga vpraša: „Kateri dan pa je bilo

to?“ Rudl odgovori korajžno: „To je bilo 7. tega meseca.“ Sodnik vpraša dalje: „Kako pa ti veš, da je bilo to ravno sedmega?“ Rudl odgovori: „Mi smo tisti dan v šoli pisali in smo spodaj napisali, kateri dan je; mi skoro vsak dan v šoli pišemo in moramo spodaj dan napisati“. Sodnik pogleda v koledar in najde, da je bil tisti sedmi dan, ki ga je Rudolf mislil ravno četrtek. Zato vpraša, če ima v četrtek tudi šolo. Odgovor: ne. Tako je tudi Rudolf s svojo modrostjo obsedel. Prej je rekel, da je tisti dan v šoli pisal, da je sedmega, potem pa je moral priznati, da tisti dan niti šole ni bilo! Modri Vurkelc, kako nam boš ti to uganko razložil? Mi jo razlagamo tako. Tisti ljudje, ki take male nedolžne otročiče tako na duši pogublajo, ne zaslužijo drugo kakor da bi se jim mlinski kamen na vrat obsil in bi se potopili ali pa djali na klop in pošteno z leskovko namazali. Omeniti se mora, da so vsi ti ljudje župnikovi podrepaniki in da so tiste dni pred obravnavo imeli v farški veži komisijone. Ali morejo biti ljudje kaj boljši, če njih dušni pastir pravi, da skrivaj jemati se ne pravi krasti, da tatvina ni greh; če sam nagovarja ljudi k lažem, če ozna, da se bodo odpustale v spovednici tudi krive prisege, naj ljudje le pridejo, če s prižnice ni drugo slišati kakor zbadanje, obrekovanje in vse to poslušajo tudi otroci. Nikoli pa še ni župnik pridigoval, naj bodo ljudje odkritosrčni in če se gre tudi za glavo; tega katoliški poštenjaki ne znajo.

Vernberg na Koroškem. (Občinske volitve). Dne 10. t. m. izjavil je naš g. župan, da je sklical zadnjo sejo in da se bodo koncem meseca nove volitve izvršile. Žal da je že po državno-zbornih volitvah in zdaj zopet naravnost izjavil, da ne more več tega posla prevzeti; prosil je svoje somišljenike, naj skrbijo, da ostane občina v naprednih rokah. Gosp. Orasch, ki se bode ozrl v par tednih na 30 letno svoje delovanje, prevzel je vodstvo občine v času, ko še ni bilo razlik med narodnostjo in vero. Češki kaplani so pričeli boj; potem je prišel v faro znani župnik Gabron in ker je bilo to še premalo, prišel je kot četrto kolo župnik Svaton v sv. Jurij. Gabron se je moral umakniti v kljub svoji strasti, s katero je svojo osebo in svoje gospodarstvo uničil; kajti celo poduk v šoli se mu je odtegnil. Svaton pa je sam izginil, zakaj, to bode pač sam najbolje vedel. Gospod Orasch je imel pogum in razum, da prepreči slabe nakane teh ljudi. Prepričani smo, da bo novo zaostopstvo občine v položaju, da omeji agitacijo čeških hujšakačev.

Gospodarske.

Prga (ječmenove tropine) je kaj dragocen pivovarski odpadke, a vendar je še mnogo gospodarjev, katerim je vrednost teh odpadkov neznana, da si tudi se izbirno prilagajo kot krma za dojnice in za živino, katero pitamo. Vzrok, da se ni prga poprej bolj razširila, je bil blizu ta, da se začne kmalu kvariti in spreminjati v jesih, s čemur pa povzročuje mnoge bolezni. Od sedemdesetih let, ko se je vpeljala umetno sušenje tropin, pa se vedno bolj uporabljajo. S sušenjem se odstrani iz prge samo voda, druge spremembe se ne zgodijo ž njim. Prga obstoji iz naslednjih tvarin: 5% proteina, 17% maščobe, 10-6% ogljenih hidratov; posušena prga pa obsega 20-5% proteina, 1% maščobe, 24% ogljenih hidratov. S sušenjem se ne odstrani samo voda, marveč pridobé tropine s tem še druge ugodnosti; one se lahko bolj daleč razvažajo in dlje hranijo ter se nadalje ne tako hitro skvarijo. Prga se poklada živini suha; ako se pa namoči, mora se namakati tako dolgo, da se je voda ne prime več rada. Kolikor kg prge se vzame, toliko litrov oode potrebuje za namočitev. Posušene prge vplivajo na vrlo mleka uprav tako dobro, kot sveža. Prge se poklada po 4-6 kg na dan na 1000 kg žive teže. Sveža prga (za 6-8 dni) se da shraniti na ta način, da se dene v kad, ki se potem zalije z vodo ter pokrije s pokrovom; dobro je, ako se nahaja celo pokrov pod vodo.

Čiščenje vina. Vsako vino, ki je brez napake, se, če leži dovolj dolgo, samo očisti. Ker pa je treba za to čiščenje precej časa, zato se hoče pri cenah vinih srednje vrste čiščenje pospešiti,